

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 676/2023
18.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Гордане Комненић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислава Видицки, адвокат из ..., против туженог Клиничког центра Војводине, Нови Сад, чији је пуномоћник Милена Ивошевић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3574/22 од 17.08.2022. године, у седници већа одржаној дана 18.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3574/22 од 17.08.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3574/22 од 17.08.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2292/21 од 16.05.2022. године у усвајајућем делу, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу за период од 11.06.2018. године до 11.06.2021. године накнади трошкове исхране у току рада и трошкове регреса за коришћење годишњег одмора, са затезном каматом од 27.01.2022. године до исплате и обрачунатом затезном каматом до 26.01.2021. године и **ОДБИЈА** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом на име накнаде трошкова целог поступка плати 176.751,00 динар, у року од осам дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2292/21 од 16.05.2022. године, тужбени захтев тужиоца је делимично усвојен и обавезан тужени да тужиоцу за период од 11.06.2018. године до 11.06.2021. године накнади трошкове исхране у току рада и трошкове регреса за коришћење годишњег одмора са затезном каматом и обрачунатом

затезном каматом, као у његовом садржају. Одбијен је тужбени захтев тужиоца за накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора преко досуђених па до тражених износа са затезном каматом и обрачунатом каматом, као у његовом садржају. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 52.500,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, тужилац је ослобођен обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3574/22 од 17.08.2022. године, одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена у усвајајућем делу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужилац је дао одговор на ревизију.

По оцени Врховног суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе по питању права запослених у здравственим установама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог и у спорном периоду обављао је послове ..., са коефицијентом за обрачун и исплату плате од 8,98. Тужени је у спорном периоду од 11.06.2018. до 11.06.2021. године тужиоцу исплаћивао плату коју је обрачунавао као производ коефицијента радног места и основице. У августу, октобру и децембру 2018. године, јануару, априлу, мају, јулу, августу, октобру и децембру 2019. године, јануару, марту, априлу, јуну, јулу, септембру, октобру и децембру 2020. године и марту 2021. године тужиоцу је висина основне плате била нижа од износа минималне зараде, па је тужени сваког месеца вршио допуну плате до износа минималне зараде. У преосталим месецима спорног периода тужиоцу је исплаћивана основна плата у већем износу од минималне, односно у износу од укупно 25.563,41 динар. У обрачунским листама за спорни период тужени није исказао накнаду за исхрану у току рада и накнаду регреса за коришћење годишњег одмора нити део коефицијента који се односи на ове накнаде. Вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке висина ових накнада утврђена је у варијанти спрам најповољнијих критеријума за туженог у упоредно важећим Посебним колективним уговорима у Републици Србији, који као и тужени зараду запосленима исплаћују из буџета РС, и у којима је накнада за исхрану у току рада прописана у

висини од 250,00 динара бруто на дневном нивоу, а накнада за регрес у висини од 1/12 минималне зараде на месечном нивоу.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да постоји обавеза туженог да тужиоцу исплати спорне накнаде. Наиме, тужиоцу, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, у минималној заради не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужени тужиоцу исплаћивао минималну зараду следи да тужиоцу нису исплаћени топли оброк и регрес, па је тужени дужан да јој ту накнаду исплати у висини утужених износа.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом туженог указује да су на правилно утврђено чињенично стање нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Тужени је здравствена установа која се у смислу Закона о јавним службама („Службени гласник РС, бр. 42/91...83/14) сматра јавном службом, због чега се на запослене код туженог примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 157/20).

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 157/20), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана закона, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је основач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19, 58/20), у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...95/18), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег

одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2 тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилац је запослен код туженог који се сматра јавном службом, на радном месту ..., па се на утврђивање и обрачун плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је основач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19, 58/20) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 106/2018). Дакле, на основу наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту, као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту плате, па је околност да је тужиоцу у спорном периоду исплаћивана минимална зарада без утицаја на одлучивање.

Имајући у виду све наведено, нижестепени судови су погрешно применили материјално право када су усвојили тужбени захтев.

Тужени је успео у поступку по ревизији па, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП има право на накнаду трошкова целог поступка. Износ трошкова одмерен је према опредељеном захтеву туженог, узимајући при том, у складу са чл. 154. ст. 1 ЗПП- а, у обзир само оне трошкове који су били потребни за вођење парнице, и то: за одговор на тужбу 9.000,00 динара, на име заступања на два одржана рочишта по 10.500,00 динара, за приступ на једно неодржано рочиште 6.000,00 динара и на име састава жалбе и ревизије по 18.000,00 динара, применом Адвокатске тарифе важеће на дан предузимања тих радњи („Службени

гласник РС“, бр. 37/21 од 14.04.2021. године). Туженој је признат и трошак судских такси, и то: за одговор на тужбу 6.984,00 динара, за жалбу и одлуку суда по жалби износ од по 13.967,00 динар, за ревизију 27.933,00 динара и одлуку суда по ревизији 41.900,00 динара, према важећој Таксеној тарифи.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 1. и чл. 165. ст. 2 истог закона, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**